

TERVISEAMET

Lüganuse Vallavalitsus
valitsus@lyganuse.ee

Teie 26.05.2025 nr 6-1/13-42

Meie 20.06.2025 nr 9.3-4/24/9003-6

**Lüganuse valla Varja tuulikupargi
planeeringuala nr 1 ja nr 3
detailplaneeringute ja keskkonnamõju
strateegilise hindamise
kooskõlastamine**

Esitasite Terviseametile (edaspidi amet) planeerimisseaduse § 85 lg 1 ning Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused” § 2 lg 2 ja § 3 alusel tutvumiseks ning kooskõlastuse andmiseks Lüganuse valla Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 ja nr 3 detailplaneeringud ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) materjalid.

Kavandatava tegevuse eesmärk on rajada taastuvenienergia kompleks (tuulikupark), milles on algamisotsuste põhjal maksimaalselt kokku 26 tuulikut. Detailplaneeringute põhjal on planeeritud tuulikute positsioonid jaotatud kolme tuulikute gruppi (tuulealad). KSH on algatatud kõigile tuulealadele ühiselt. Kavandatavate tuulikute maksimaalne kõrgus on kuni 300 m maapinnast ja ühe tuuliku võimsus on eelduslikult 6,2 MW.

Planeeringuala ehk tuuleala nr 1 paikneb Koljala, Vainu, Matka, Satsu, Purtse ja Varinurme külade territooriumitel. Ala suurus on 213,8 ha ja alale on planeeritud viis tuulikut. Ala 1 puhul tuleb planeerimisel arvestada ka olemasolevate tuulikutega.

Planeeringuala ehk tuuleala nr 3 paikneb Varja, Voorepera ning Aa külade territooriumitel. Ala suurus on 177,5 ha ja alale on planeeritud kaheksa tuulikut.

Tuuleala oli planeeritud ka alale nr 2 (Lüganuse aleviku, Varja, Mustmäta ning Purtse küla), kuid planeeringu menetlus on teadmata ajaks peatatud, mistõttu tuuleala nr 2 KSH aruandes ei käsitleta.

Detailplaneeringute koostamise hetkel kehtinud Lüganuse valla üldplaneeringus ja Sonda valla üldplaneeringus ei ole antud tuuleparkide kavandamiseks suuniseid ega tingimusi. Kehtivaid üldplaneeringuid täpsustavad Sonda ja Lüganuse valla ühise olulise ruumilise mõjuga objekti („Purtse“ tuulikupargi) asukohavaliku üldplaneeringu teemaplaneering ja Lüganuse valla olulise ruumilise mõjuga objekti („Varja“ tuulikupargi) asukohavaliku üldplaneeringu teemaplaneering. Planeeritud lahendustega kavandatakse kehtivate üldplaneeringute teemaplaneeringutega võrreldes maa sihtotstarbe, tuulikute paiknemise ning kõrguse muutmist.

Planeerimisprotsessiga paralleelselt läbiviidud KSH aruandes analüüsiti detailplaneeringute elluviimisega eeldatavalt kaasnevat mõju erinevate keskkonnaaspektide (ehitusaegne mõju seoses taristu rajamisega; visuaalsed aspektid; mõju inimese tervisele - müra, vibratsioon, varjutamine; mõju pinnasele; pinna- ja põhjaveele; kumulatiivsed mõjud) lõikes. KSH käigus

korraldati müra uuring ja modelleerimine, varjutamise modelleerimine, visualiseeringud ja fotomontaažid.

Detailplaneeringutes on muuhulgas välja toodud järgnev:

- Tuulepargi ehitustööde läbiviimisel tuleb kõige mürarikkamad tööd võimalusel öisele ajale mitte kavandada.
- Kavandatavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel on soovitatav aluseks võtta kõige rangem elamualade müraalane nõue ehk tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal vastavalt 40 dB), seda vähemalt aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud. Maaomanikuga kokkuleppel võib olemasolevatel elamualadel lähtuda ka piirväärtuse nõuetest (45 dB).
- Lõpliku tuuliku mudeli välja valimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb välja töötada detailsed meetmed ja tingimused, mis tagavad öiste müra normtasemete nõuete täitmise lähimates elumupiirkondades ning minimeerivad võimaliku müra koosmõju esinemise (öisel ajal) tuuleala 1 läheduses asuvate olemasolevate tuulikutega.
- Tuulepargi rajamise järgselt on soovitatav teostada müra kontrollmõõtmised, sh hindamaks, kas tuulikute töörežiimi piirangud müra normtasemete tagamiseks ning ala 1 piirkonnas öise täiendava müra mõju minimeerimiseks on asjakohased.
- Kavandatava planeeringulahenduse korral tuleb mitmete tuulikute puhul teatud ajahetkedel rakendada töörežiimi piiravaid meetmeid (ebasoovitava varjutamise ilmnemise ajal automaatset välja lülitamist) vältimaks planeeringus eesmärgiks seatud piirmäärade ülese varjutamise esinemist lähimatel elamualadel. Olemasolevate ja kavandatavate tuulikute koosmõju esinemise piirkonnas asuvate elamualade puhul (tuuleala 1 piirkonnas) on soovitatav eesmärgiks võtta täiendava varjutamise kui häiringu lisandumise vältimine.
- Kindla tuulikutüübi väljavalimisel (nt ehitusloa menetluse raames) tuleb teostada täpsem varjutamise modelleerimine ning kõigi tuulikute puhul detailselt käsitleda varjutamise põhjustamise võimalikke kellaage ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks liigse varjutamise (olemasolevate ja kavandatavate tuulikute koosmõju esinemise piirkondades täiendava varjutamise) tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (küll ainult päikesepaistelisel päeval) ning välja tuleb töötada vastav tuulikute töötamise (seiskamise) täpne ajagraafik.
- Planeeringuala nr 1 detailplaneeringus on välja toodud, et tuleb taotleda Vainu külas Mardika maaüksusel (katastriüksuse tunnus 75101:003:0292) paikneva puurkaevu nr PRK0002418 puurkaevu sanitaarkaitseala vähendamist või ümber määramist hooldusalaks või muuta elektri kaabli asukohta selliselt, et see ei läbiks sanitaarkaitseala.

KSH-s on muuhulgas välja toodud järgnev:

- Planeeringu puhul ei ole ette näha infraheliga seonduvate häiringute esinemist.
- Välja pakutud tuulikute arvu ja asetuse korral jäävad mitmed elumupiirkonnad 40 dB-st (ehk öisest müra sihtväärtusest) kõrgema müratasemega alale ja seda kõigi arendusalade puhul. Seetõttu analüüsiti ka müra vähendavate meetmete rakendamise võimalusi tagamaks lähimate eluhoonete juures 40 dB müratasemest väiksem müratase. Võimalikeks meetmeteks on teatud tuule suuna korral tööaja või töörežiimi piirangute rakendamine.
- Ala nr 1 puhul tuleb arvestada ka olemasolevate tuulikutega ning uute tuulikute kavandamisel ning koosmõju hindamisel on KSH soovitusel tagada olukord, mille korral öisel ajal erineval ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elumupiirkondades märkimisväärset täiendavat müra mõju ei lisandu. Seega on olemasolevate tuulikutega koosmõjus teatud tuule suuna korral vajalik rakendada täiendavaid tööaja või töörežiimi piiranguid, mis tagavad öise müra sihtväärtuse nõude täitmise ning minimeerivad ka võimaliku müra koosmõju esinemise elumupiirkondades.
- Piirtase (45 dB öösel) on välja pakutud tuulikute arvu ja asetuse korral tagatud (arvestades ka koosmõju olemasolevate tuulikutega).

- Madalsagedusliku müra osas näitavad arvutustulemused, et teatud sagedusvahemikus (nt 40-80 Hz) võib madalsageduslik müra teatud tingimustel (sobiv tuule suund ja tuulikute töötamine täisvõimsusel) siseruumides kuuldav olla, aga jääb normtaseme piiridesse. Müra normtasemete tagamise ning koosmõju minimeerimise eesmärgil välja pakutud tuulikute tööaja öised piirangud aitavad vältida ka madalsagedusliku müra täiendava mõju esinemist tuulikuparkide lähedusse jäävates elamupiirkondades.
- Ala nr 1 ja ala nr 3 puhul on soovitatav tuulikute lõpliku arvu ja paigutuse fikseerimisel, samuti lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel teostada täiendav müra modelleerimine (nt ehitusloa menetlemise etapis), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid (tuuliku mudel, mõõdud ja müraandmed) ning täpset paigutust. Samuti tuleb välja töötada detailsed meetmed ja tingimused, mis tagavad öiste müra normtasemete nõuete täitmise lähimates elamupiirkondades ning minimeerivad võimaliku müra koosmõju esinemise (öisel ajal) piirkonnas asuvate olemasolevate tuulikutega.
- Tuulepargi rajamise järel (nt ekspluatatsiooniperioodi alguses) on soovitatav teha müra kontrollmõõtmisi (vajadusel ka siseruumides), sh hindamaks, kas KSH aruandes toodud tuulikute töörežiimi piirangud (ning täpsemad piirangud, mis tuleb konkreetsest tuuliku mudelist lähtuvalt välja töötada ehitusloa menetluse raames) öiste müra normtasemete tagamiseks ning arendusala 1 läheduses olemasolevate tuulikutega öise koosmõju minimeerimiseks on asjakohased.
- Varjutamise osas leiti, et kavandatava planeeringulahenduse korral tuleb mitmete tuulikute puhul teatud ajahetkedel rakendada töörežiimi piiravaid meetmeid vältimaks ülenormatiivse varjutamise esinemist lähimatel elamualadel. Kindla tuulikutüübi väljavalimisel tuleb varjutamine täpsemalt modelleerida ning kõigi lähimate mõjutatud alade kaupa detailselt käsitleda varjutamise ilmnemisekellaaegu ja kuupäevi, mis võiks olla aluseks näiteks ülenormatiivse varjutamise tekkimise kellaajal varjutamist tekitava tuuliku ajutiseks seiskamiseks (ning vastava tuuliku töötamise ajagraafiku väljatöötamiseks).

Amet on tutvunud esitatud planeeringumaterjalidega ning kooskõlastab Varja tuulikupargi planeeringualade nr 1 ja nr 3 detailplaneeringud ja KSH järgmistel tingimustel:

1. Amet nõustub välja toodud soovitusel, et kavandatavate tuulikute töötamisega kaasneva müra hindamisel võtta aluseks tööstusmüra sihtväärtus (öisel ajal vastavalt 40 dB), seda vähemalt aladel, kus eelduslikult on sihtväärtus olemasolevas olukorras tagatud. Koosmõju hindamisel on parimaks võimalikuks eesmärgiks tagada olukord, mille korral öisel ajal erineval ajal rajatud (või rajatavate) tuulikuparkide vahelistes elamupiirkondades olulist täiendavat müra mõju ei lisandu ning jätkuvalt tagatakse öisele piirväärtusele (45 dB) vastav olukord.
2. Joonisel 4-8 *Arendusala 1 mürakaart* jääb müratundlik ala 16 mürataseme osas 40 dB piirile. Kuna KSH annab soovitusel, et planeeritavate tuulikutega märkimisväärtset täiendavat müra mõju ei lisandu, siis tuleks tuulikute osas rakendada täiendavaid tööaja või töörežiimi piiranguid.
3. Amet nõustub KSH soovitusel, et tuulikute lõpliku arvu ja paigutuse fikseerimisel ning lõpliku tuuliku mudeli väljavalimisel teostada ala nr 1 ja ala nr 3 täiendav müra modelleerimine (sh madalsageduslik müra), mis arvestaks välja valitud tuuliku andmeid ning täpset paigutust.
Lisaks tuleb koostada täiendav müra modelleerimine koosmõjus teiste olemasolevate tuulikute ja planeeritavate tuulikutega.
4. Täiendava müra modelleerimise käigus tuleb lisaks tuulikute tekitavale mürale arvesse võtta ka tuulepargiga seotud seadmeid, näiteks alajaamade trafosid ja muid lisaseadmeid. Need komponendid võivad tekitada eelkõige tonaalset müra ja neid tuleb hinnata koos tuuliku müraga.
5. Amet nõustub välja toodud soovitusel, et tuulikute kasutusloa menetlemise raames teostada lähimate eluhoonete juures tuulikute välisõhu müra mõõtmised eesmärgiga

kontrollida, kas olukord vastab kehtivatele normtasemetele (sh madalsageduslik müra) või planeeringus fikseeritud tingimustele.

6. Kaasata amet planeeringu ehituslubade menetluse etapis, et amet saaks hinnata planeeritava tegevuse (täiendava müra modelleerimise tulemused) vastavust keskkonnaministri 16.12.2016 määruse nr 71 „Välisõhus leviva müra normtasemed ja mürataseme mõõtmise, määramise ja hindamise meetodid“ nõuetele.

Lisaks toob amet välja järgneva:

- Varja tuulikupargi planeeringuala nr 1 detailplaneeringu seletuskirjas lk 7 on välja toodud, et „*Planeeringuala asub Lüganuse vallas Varja külas, ...*“. KSH aruande ja jooniste järgi ei asu planeeringuala nr 1 Varja külas.
- Varja tuulikupargi planeeringuala nr 3 detailplaneeringu seletuskirjas lk 9 on kirjas „*Planeeringuala nr 1 alale on planeeritud ...*“, lk 26 punktides 3 ja 4 on samuti viidatud alale 1, kuid detailplaneering on koostatud ala nr 3 kohta.
- KSH-s lk 46 vaadata üle müratundlike alade numeratsioon (esimeses lauses üleliigne (05) ja ebakorrekne Mardika eluhoone number).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisu Tamm
vaneminspektor (keskkonnatervis)
Ida regionaalosakond